

Īsi par svarīgo

Dailes teātra izrāde *Sidraba šķidrums* ir provokācija, kas uzjautrina, garlaiko, intrigē un liek apstrīdēt personiskās domas

GALVENAIS, kas jāpasaka par šo izrādi, – tā ir mērķtiecīga. Turklāt dažādās izpausmēs: sākot ar funkcionālo skatuves iekārtojumu, turpinot ar aktuālu tēmu un beidzot ar gaiši nolasāmu teātra vēstījumu. Un svarīgākais, manuprāt, ir šis vēstījums par simtgadnieces Dailes principiālu mainīšanos. Proti, tā tiecas prom no savā ziņā hermētiski noslēgtā teātra, kāds tas bijis vismaz pēdējos desmit gados – ar izcilas klases aktieriem un repertuāru, kas derētu jebkuram laikam un pasaules vietai. Lai kļūtu par skatuves mākslas organismu, kurš dzīvo šeit un tagad un ne tikai rēķinās ar leģiem iznirējiem jeb *homo novus*, kas uzradušies apkārt, bet ievēk tos savā dzīves telpā un izmanto pašas atjaunotnei. Par to liecina sadarbība ar apvienību *Kvadrifrons* un Justīnes Kļavas un Paulas Pļavnieces radošo tandēmu.

Šis divas jaunās mākslinieces – dramaturģe un režisore – teātrāļu aprindās pazīstamas ar noturīgo interesi izvilkt gaismā zem paklāja paslaucītas lietas un nosaukt tās vārdā. Viņu kopdarbā Daugavpils teātrī tapušas izrādes par mūsu pašam neseno pagātni *Jubileja '98*

Recenzijas autore —
Edīte
Tišheizere,
žurnāla *Ir*
teātra kritiķe

**Cīnīties pret
klišejām
domāšanā un
mākslā ir tik
grūti arī tāpēc,
ka viegli ir
pašu cīnīšanos
padarīt par
klišeju**

un *Lutišķi*. *Simtgade*, bet *Dirty Deal Teatro – Klubs «Paradise»*. Turpat *Dirty Deal Teatro* režisore Inga Tropa iestudēja godalgoto un allaž izpārdoto Justīnes Kļavas lugu *Dvēseļu utenis*, kas ir tieša priekštece *Sidraba šķidrumam*. Tas jau garantē aktuālu, sasāpējušu un, iespējams, nemaz neatrisināmu tēmu. Šajā izrādē, kuras stāsts ir par gatavošanos geja un transvestīta kāzām ar lauksaimniecisku katastrofu beigās, tā sāpīgā tēma itin kā ir ho-

mofobija un iesāktējuši priekšstati par dzimumu lomām. Tomēr patiesībā laikam gan runa ir par to, ka, dziļāk parokot, ikviens esam cilvēks «ar īpašām vajadzībām».

Savukārt no *Kvadrifrona*, kurā jau pirms ilgāka laika bija paredzēta šīs lugas pirmizrāde, kas tā arī nenotika, izrādei ticis režisora Klāva Meļa un aktrises Ances Strazdas radītais skatuves iekārtojums. Jāņa Sniķera gaismas un Kārļa Tones muzikālā partitūra. Horeogrāfs ir brīvais mākslinieks Rūdolfs Gediņš. Apstākļos, kad arī kamerizrādes spēlējamas uz Dailes teātra Lielās skatuves, telpas risinājums ir tēlainis un funkcionāls. Lugā paredzētā dārza lapene jeb laubīte kļuvusi par izstieptu četrstūri, kurš strikti ierāmē cilvēku darbošanos, kamēr apkārtējā melnā tukšumā norisinās neregulējamā dabas rosiņa – ar slietu mistisko dzīvi, karsta kritenes (tas ir tāds zemzemes tukšums!) tektoniskajām izpausmēm un pērkona dārdiem. Vienlaikus šis rāmis koncentrē skatienu un maina mērogu uztveri – cilvēki šķiet lielāki un tāpat labāk redzami plašajā zālē distancētajiem skatītājiem.

Laikam tomēr godīgi jāatzīst, ka vēstījums par un ap Dailes teātri man šķiet interesantāks un nozīmīgāks par pašu izrādi kā artefaktu. Esmu pavadījusi pusotru diennakti starp izrādes skatīšanos un recen-

IR IESAKA

31. jūlijs

IZRĀDE. TRĪS MĀSAS HANZAS PERONĀ

Režisors Vladislavs

Nostāvēvs spēlcinājis meistariģākos latviešu un krievu teātra jaunus aktierus. Trīs māsu lomās – Anita Aizupe, Inese Pudža un Marija Lirarte.

«Izrāde ir par vārdos neizsakāmo, dzīvē neieraugāmo, rokās nesataustāmo. Apziņa par vispārpieņemtās pasaules iekārtas trauslumu liek uzdot jautājumu – kāda būs pasaule, tās nākotne, un kādi būsim mēs tajā?» jautā režisors. Tikas spēlētās 10 izrādes. Biļetes cena 30–40 €. bilisuparadize.lv

31. jūlijs

KONCERTS. MARINAS REBEKAS SOLOKONCERTS RUNDĀLES PILS BALTĀJĀ ZĀLĒ UN TIEŠSAISTĒ

Pasauleslavenā latviešu soprāna Marinas Rebekas solokonzertā skanēs ārijas no Džuzepes Verdi un Džakomo Pučīni operām. Koncertmeistare Laila Holberga. Biļetes cena koncertam Rundālē 100 € (izpārdots), tieraidē – 10 €. bilisuparadize.lv

●●●●

**SIDRABA
ŠKIDRUMS**

Dalles teātra
Lielā zālē.
Nākamās
izrādes 19. un
20. augustā.
Biļetes cena
12–25 €. Dallesteatris.lv

zijas nodošanu, skaitot plusus un minusus un apstrīdot pati savas domas. Plusu jau noteikti ir vairāk.

Vai pie tiem būtu jāpieskaita arī aktierdarbi? Gribētos domāt, ka aktieri spēlē atbilstoši režijas un dramaturģijas prasībām, bet to mērķis ir atklāta provokācija, izaicinājums uz diskusiju. Tās ir tādas īpatnējas lietas. No vienas puses, lai piedalītos šāda virziena izrādēs, ir nepieciešama aktiera personiskā nostāja un viedoklis; no otras puses, viņam kā tēlam ir jāpauž idejas, kas, iespējams, ir krasā pretrunā ar paša uzskatiem. Tā nu daļa aktieru artistiski plosās «dotajos apstākļos», saglabājot distanci starp sevi un tēlu, kā, piemēram, taisnprātīgais

homofobs Pēteris aktiera Toma Veličko izpildījumā (šajā lomā arī Kaspars Dumburs, kurš, iespējams, to dara pavisam citādi) vai viņa jaunākais brālis gejs Oskars Mārtiņa Upenieka tēlojumā. Daļa, teiksim, Andris Bulis, kurš spēlē katoļu mācītāju, ko reiz pametusi Pētera un Oskara māsa, izvēlas veidot atsvešinātu klīšeju, gandrīz karikatūru. Viņu spēle ir smieklīga, un teksts ir patiešām asprātīgs. Taču kādā brīdī kļūst garlaicīgi (vai varbūt istais vārds ir «neērti»?) no šīs simpātiskās ampelēšanās. Jo viss, par ko tiek runāts, ir ļoti sarežģīts, personisks, pretrunīgs. Bet tad ir brīži, kad smieklis iestrēgst kaklā. Alises Danovskas Krista skatās uz divai-

no mācītāju, mēģinot tajā ieraudzīt cilvēku, ko kādreiz mīlējusi (un uzreiz gribas fantazēt – kāpēc viņi izšķīrās?). Nīklāva Kurpnieka spēltais transvestīts Ričards garāmejojot izmet, ka jaunākajam ienaidniekam nenovēlētu savu dienišķo agoniiju. Sabrūk ģimenes māte un centīgā pareizo ideju kopēja Ramona, ko tēlo Inīta Sondore, un viņas vājprāts ir tik saprotams.

Cinīties pret klīšejām domāšanā un mākslā ir tik grūti arī tāpēc, ka viegli ir pašu cinišanos padarīt par klīšeju. Būtos, ka šajā gadījumā tieši tas arī ir noticis: piesauktas dažādas mūsu sabiedrības ligas, bet smejot vien tomēr nespēsim tās pārvarēt. ●

**IZSTĀDE. LAKTĀCIJA
NACIONĀLĀ
MĀKSLAS MUZEJĀ
KUPOLA ZĀLĒ**

Izstādē aplūkojami Oļgas Šilovas, Ances Vīnītes un Nīla Jumiša tēlniecības darbi. Ekspozīcija veidota kā saruna par mātes un bērna attiecībām no dažādiem dzīves skatpunktiem. Autoru dažādajos darbos atklājas stāsts par sievietes spēku gan mātes, gan mākslinieces lomā, par bērna piedzimšanas skaistumu un izaicinājumiem. Lnm.lv

**FESTIVĀLS. KOMĒTA
DAUGAVGRĪVAS
CIETOKSNĪ**

Jau piekto gadu Pārdaugavā notiks brīvības festivāls – sociāls un kultūras eksperiments trīs dienu garumā, kas aicina praktizēt prāta brīvību, klausoties lekcijas, piedaloties darbnīcās, dejojot un baudot mūziku no visas pasaules. Cietokāpa vārti tiks atvērti piektdien pulksten 12 un katru dienu tiks slēgti pusnaktī. Biļetes cena 35–40. Programma Festivalkometa.lv

